

XVI. évfolyam, 5. szám, 2014. szeptember-október

IGAZGATÁSSZERVEZÉSI,
TERÜLETFEJLESZTÉSI
ÉS INFORMATIKAI SZAKLAP

A Jegyzők Országos Szövetsége
hivatalos lapja

Jegyző

és Közigazgatás

A H V G - O R A C K I A D Á S Á B A N

főszerkesztő:

DR. NÁNÁSI ÉVA
JOSZ elnöke,
Gödöllő jegyzője

JOGALKOTÁS–JOGALKALMAZÁS

Gondolatok a Mötv. teljes hatálybalépését követően
Az önkormányzati rendeletek megsemmisítésének
időbeli hatálya a Kúria gyakorlatában

VÁLASZTÁS

A 2014. évi önkormányzati választás jegyzői
szemmel

JEGYZŐ QUALITY

Közfeladatok megoldásai – Csak jogállami út
lehetséges

hvgorac

Lap- és Könyvkiadó Kft.

E számunk szerzői

Dr. Ágics Viktória

jogász,
Budapest Főváros XXIII. kerület, Soroksár

Dr. Dudás Ferenc

„a Közigazgatás állandó készenlétének szakértője”

Fabián Anita

jegyző,
Csurgói Közös Önkormányzati Hivatal

Dr. Fischer Márta

oktató,
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem
Idegennyelvi Központ

Gyirán Zoltán

jegyző,
Geszterédi Közös Önkormányzati Hivatal

Dr. Györi András

ügyvédjelölt

Havasi Bianka

joghallgató, demonstrátor,
PTE ÁJK Alkotmányjogi Tanszék

Kovács Ildikó

joghallgató, demonstrátor,
PTE ÁJK Alkotmányjogi Tanszék

Dr. Mezey Nándor Lajos

jogi ügyintéző,
Pécs Megyei Jogú Város
Polgármesteri Hivatal

Dr. Magyarósi Sándor

jegyző,
Budapest VI. kerület, Terézváros

Dr. Patay Géza

ügyvéd

Skobrák Alexandra

joghallgató,
Pázmány Péter Katolikus Egyetem,
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Szilágyi Bernadett PhD

DE-ÁJK egyetemi tanársegéd,
MTA-DE Közzolgáltatási Kutatócsoport
tudományos segédmunkatárs

Szilágyi Emese

tudományos segédmunkatárs
MTA TK Jogtudományi Intézet

Dr. Tilk Péter PhD

tanszékvezető egyetemi docens,
PTE ÁJK Alkotmányjogi Tanszék

Dr. Zlinszky Péter

ügyvédjelölt

„A Jegyző”-t írja a

Jegyző

A Jegyző és Közigazgatás a közigazgatás és az önkormányzatok szakmai lapja, de nem „égből jövő” sugallatokkal, szövegekkel akar szólni az Olvasókhöz, hanem a jegyzőket és az önkormányzatok, járások dolgozóit, a közalkalmazottakat, közzolgálati tisztviselőket érdeklő, érintő problémákkal, kérdésekkel kíván foglalkozni. Ezért várjuk az Önök véleményét, tapasztalataik összegzését, reagálásokat a megjelent cikkekre. A címben szereplő mottó szerelnénk igazi tartalommal megtölteni a továbbiakban is. Írjanak levelet, cikket, pár soros vagy egész oldalas véleményt, tanulmányt, érdekes történeteket, mindent, ami Önök szerint érdekelheti a közigazgatásban dolgozó kollégáikat! Az anyagokat kérjük, e-mailben küldjék!

E-mail címünk: jegyzo@hvgorac.hu

Technikai információk

a Jegyző és Közigazgatás című szaklap számára írott cikkekhöz

Terjedelem: minimum 5000 karakter szöveggel (Word „Eszközők” menüben szavak száma) egy oldalnyi terjedelem a lapban.

Fájl neve legyen a cikk egy jellemző kifejezése vagy a szerző neve vagy a település neve.

Fotó: a szerzőről, településről, a cikk témájához kapcsolódóan. „jpg” formátumban, minimum 500 Kb nagyságú, 300 dpi felbontású (digitális fényképezőgépek ilyen képeket készítenek).

Képfájl neve a szereplő neve, a település neve vagy a téma legyen.

Ha betesz a képeket a szövegfájlba, kérjük, akkor is küldje el az eredeti képfájlt is.

Cikk és kép megküldésének e-mail címe: jegyzo@hvgorac.hu

E-mail: a cikket és a képeket külön-külön csatolt fájlban, de egy e-mailben küldje.

Minden e-mailre válaszolunk!

Ha nem kap választ két napon belül, akkor nem érkezett meg a levele, próbálkozzon újra vagy hívja fel a 06-1 445-0578-as számot.

Szövegi információ:

Horváth Anett, 06-1 445-0578

Web: www.jegyzo.hu

Többletpéldányok rendelése:
jegyzo@hvgorac.hu

Tesztelje internetes jogi tudástárunkat!

Az alábbi linkről letöltheti és elindíthatja a Jogkódex alkalmazást:

jogkodex.hu

A belépéshez hagyja üresen a Felhasználói név és jelszó mezőt és kattintson az **Ingyenes gombra**. Ezzel egy DEMO üzemmódba jut, ahol kipróbálhatja a Jogkódex alkalmazás funkcióit.

A Jegyzőkódexen elérhető tartalom megtekinthető a 40. oldalon.

Hírek

E számunk szerzői 3

Jogalkotás-jogalkalmazás

Gondolatok a Möt. teljes hatálybalépését követően 5

Az egészségügyi alapellátás szereplői 8

Az önkormányzati rendeletek megsemmisítésének időbeli hatálya a Kúria
gyakorlatában 10

Alapító okiratot, SZMSZ-t kérem ellenőrzésre felmutatni! 12

A Zlinszky-kúria visszaadása I. 17

A településfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés összefüggései 18

Választás

A 2014. évi önkormányzati választás jegyzői szemmel 21

Közbeszerzés

Szakemberek bevonása a közbeszerzési eljárás eredményeképpen megkötésre
kerülő szerződés teljesítésébe 25

Jegyző quality

Közfeladatok megoldásai – Csak jogállami út lehetséges 27

Dr. Horváth József: A Csurgói járás születése, megszűnése és újraindulása ... 29

25 éve város Csurgó 31

Portré

Fábián Anitát, Csurgó város fiatal jegyzőjét mutatjuk be 34

Lazíts!

EU angol – 3+1 buktató az angol EU-nyelvhasználatban – tippek a helyes
használatához 35

Miért (ne) legyen személyi titkárunk, illetve, ha már van, akkor mit is kezdjünk
vele? 37

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

dr. Nánási Éva
(JOSZ elnöke)

ALELNÖKE:

dr. Kelemen Barnabás
(Fővárosi aljegyző)

TAGOK:

dr. Bekényi József, dr. Dudás Ferenc,
dr. Kéki Zoltán, dr. Komáromi Éva,
dr. Mitták Tünde, dr. Schutzbach Ferenc,
dr. Tiba Zsolt, dr. Tompai Géza,
dr. Virág Rudolf, dr. Vörös Tamás

KIADJA:

hvgorac

Lap- és Könyvkiadó Kft.

HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.
1037 Budapest, Montevideo u. 14.

SZERKESZTŐSÉG:

Tel.: (06-1) 445-0578
Internet: www.jegyzo.hu
E-mail: jegyzo@hvgorac.hu

A KIADÁSÉRT FELEL:

dr. Frank Ádám ügyvezető

LAPMENEDZSER:

Horváth Anett

FŐSZERKESZTŐ:

dr. Nánási Éva

TÖRDELÉS:

Harkai Éva

KORREKTOR:

P. Berka Antónia

HIRDETÉSFELVÉTEL:

Birta Diana
birta.diana@hvgorac.hu
(06-1) 445-0586, (06-20) 548-1448

NYOMDAI MUNKÁK:

PRIME RATE Kft.

Felelős vezető: Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató
www.primerate.hu

MEGJELENIK KÉTHAVONTA

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Üzleti és Logisztikai Központja (ÜLK)
Belföldi előfizetés: Budapesten a Budapesti
Postaigazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáinál,
a hírlapkézbesítőknél
és a Hírlap-előfizetési Irodában (HELIR)
Budapest VIII., Orczy tér 1. Levélcím: HELIR 1900
E-mail: hirlapelőfizetes@posta.hu
Telefon: 303-3441, 303-3442, fax: 303-3440
Vidéken előfizethető a postáknál
és a kézbesítőknél, továbbá átutalással
Magyar Posta Zrt. Üzleti és Logisztikai Központ
11991102-02102799 számú bankszámlaszámára is.
2014-ben az előfizetési díj 1 évre:
14 175 Ft (árfával).
ISSN: 1589-3383

A Posta esetleges hibás terjesztése miatti
kellemetlenségeikért elnézést kérünk. Kérjük,
amennyiben valamelyik lapszámot nem kapja meg,
jelezzze azt kiadónk felé a következő e-mail címen
és azonnal pótoljuk a hiányt:
jegyzo@hvgorac.hu

A településfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés összefüggései¹

Dr. Szilágyi Bernadett
PhD
DE-ÁJK egyetemi
tanársegéd,
MTA-DE
Közszolgáltatási
Kutatócsoport
tudományos
segédmunkatárs

A településfejlesztés fogalmi kerete

A településfejlesztés komplex fogalom, amelynek szabályozását több jogszabályban találjuk. Egységes, kifejezetten a településfejlesztést szabályozó joganyag azonban a mai napig nincs a magyar jogalkotásban. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2013. január 1-je óta szabályoz bizonyos településfejlesztési kérdéseket ezakt módon. A törvény meghatározza a településfejlesztés és a településrendezés céljait és alapvető követelményeit, általános szabályait és a településfejlesztés feladatait. A jogszabály értelmében a településfejlesztés és településrendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében a fenntartható fejlődést szolgáló településszerkezet és a jó minőségű környezet kialakítása, a közérdek érvényesítése az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek összhangjának biztosításával, a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme, valamint az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése. A feladatok megvalósítása során alapvető követelmény, hogy azokat csak a közérdeknek megfelelően lehet végezni, valamint a jogos magánérdekekre is tekintettel kell lenni. Ebből az következik, hogy amennyiben a helyi önkormányzat fejlesztési célul tűzi ki a település versenyképességének a javítását, abban nem az egyéni érdekeket kell érvényesíteni, hanem a közérdeknek megfelelően kell eljárni az egyes területek felhasználása során. A településfejlesztés és településrendezés kapcsán további alapvető követelményeket kell figyelembe venni. Ide tartozik például a népesség demográfiai változásának, a népesség különböző igényeinek, a megélhetését biztosító gazdasági érdekeinek, a környezetvédelemnek, az egészséges lakó- és munkakörülményeknek, az infrastruktúr-

A településfejlesztés fogalma szorosan összefügg a helyi gazdaságfejlesztéssel. A településfejlődés számos tényezője közül (természeti, társadalmi, gazdasági, műszaki-építészeti, szerkezeti és irányítási tényezők) napjainkban a társadalmi és gazdasági tényezők fokozott jelentőséggel bírnak. A települések fejlődésére döntő mértékben kihat a helyi gazdaság. Azt is mondhatjuk, hogy a helyi gazdaság a település motorja. E tanulmány a helyi gazdaságfejlesztés és a településfejlesztés közötti összefüggéseket vizsgálja. Bemutatja az önkormányzatok és egyéb szereplők jelentőségét a fejlesztésekben, valamint a fejlesztések irányát meghatározó stratégiákkal is foglalkozik.

lis erőforrások optimális kihasználásának a szem előtt tartása.

A településfejlesztés feladatát, fogalmát a törvény 2013. január 1-je óta definiálja. Eszerint a településfejlesztés feladata a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése, a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító, hosszú és rövid távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító programok és eszközök meghatározása.

A hazai szakirodalomban azonban nem találunk egységes definíciót a településfejlesztésre vonatkozóan. Egy gyűjtőfogalomként lehet értelmezni, általában mindazon beavatkozások gyűjtőfogalmának tekinthetjük, amelyek következtében a települések a térben és időben egyaránt változó társadalmi igényeknek jobban megfelelnek, mint korábban. A településfejlesztési beavatkozások rendszerint a fizikai viszonyok változtatására, egyes beruházások megvalósítására irányulnak.² Ennek megfelelően a településfejlesztés körébe soroljuk az adott település intézményi és vagy műszaki infrastruktúrájának megváltoztatását, a település szolgáltatási színvonalának emelését, a népesség életkörülményeinek javítását.

A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi kerete

A területfejlesztési politika az elmúlt évtizedekben folyamatosan alakult és új kihívásokra kellett választ adnia. A területi kiegyenlítődés elvének érvényre juttatása különböző évtizedekben más és más irá-

nyokat vett. Egyrészt a globalizáció, valamint a központi kormányzatok nem eléggé hatékony politikája a térségi különbségek kezelésében ahhoz vezetett, hogy a lokális szint felértékelődött és egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a helyi szintek fejlesztései.³ Az 1980-as és 1990-es évektől a fejlesztéspolitika új irányként a helyi gazdaságfejlesztés fogalmát honosította meg, amely a közigazgatási tartalmaknál jóval szélesebb kört fed le, így magában foglalja többek között a vállalkozásösztönzést, a tőkebefektetést, a foglalkoztatás-bővítést. Ide tartozik tehát minden, a helyi erőforrások hozzáadásán alapuló fejlesztés, ami hatással lehet a lokális szint gazdasági viszonyainak egészére.⁴ A helyi gazdaságfejlesztés célja komplex és eltérő képet mutat a szakirodalom ebben a tekintetben. Ide tartozhat a termelékenység növelése, a munkahelyteremtés, a jólét növelése, a vállalkozásösztönzés, a gazdaság fejlődése előtt álló akadályok lebontása, minőségváltozások elérése. Ezek a célok időben is változtak. Míg kezdetben a termelő beruházások, infrastrukturális fejlesztések, helyi vállalkozásoknak a megtartása állt a középpontban, addig 1990-es évektől átalakultak a prioritások és mindinkább a versenyképes üzleti környezet kialakítására, a humán infrastrukturális beruházások támogatására, a hálózatosodás elősegítésére, illetve az adott lokális térség versenyképességének előmozdítására helyeződött a hangsúly.⁵

A helyi gazdaságfejlesztés széleskörű szakirodalma több definíciót használ. Mezei Cecília szerint a helyi gazdaságfejlesztés olyan, a helyi gazdaság életé-

be történő, külső és/vagy belső erőforrásokat hasznosító, tudatos beavatkozás, melynek kezdeményezője lehet külső szereplő is, de a folyamat kulcsa mégis a helyi szereplők részvétele, akik vagy kezdeményezőként vagy a külső fejlesztési elképzelés elfogadóiként, támogatóiként és alakítóiként lépnek fel.⁶ Ilyen külső szereplő lehet az Európai Unió vagy a kormányzat. Mindenképpen lényeges kiemelni, hogy a helyi gazdaságfejlesztésnek egy tudatos, tervezett beavatkozásnak kell lennie. Maga a fejlesztés végrehajtója lehet tehát bármilyen szereplő, de a helyi aktorok részvétele mindenképpen szükséges. Fontos továbbá, hogy helyi erőforrások bevonásával valósuljon meg az adott tevékenység a helyi térben. A helyi gazdaságfejlesztés területi dimenziója tehát a helyi szint, a lokális térség. A helyi szint általánosságban véve a településeket jelenti, azonban a helyi gazdaságfejlesztésnél ezt jóval komplexebb módon tudjuk meghatározni. A valós gazdasági interakciók ugyanis nem követik a közigazgatási határokat, a települések különböző fejlesztési tevékenységei hatással vannak egymásra.⁷ A település szint helyett tehát a helyi gazdaságfejlesztés területi dimenziójaként célszerűbb megjelölni a lokális térséget, mely a települést és annak vonzáskörzetét jelenti, azaz egységként kell kezelnünk ezt a két területet.

A településfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés szereplői

A településfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés szereplői széles spektrumot alkotnak. Nem csak a közszelet képviselőit találjuk meg közöttük, hanem más kormányzaton kívüli szereplőket is. Alapvetően ezen politikák fő megvalósítója és felelőse a helyi önkormányzat. Látható azonban, hogy a települések nem önmagukban és egymástól elszigetelten léteznek, hanem egy összefüggő hálózatot alkotnak, melyben a különböző aktorok interakciója rendkívül fontos. Ez a kölcsönhatás megfigyelhető vertikális szinten, valamint horizontálisan is. Az egyes helyi fejlesztéseknél figyelemmel kell lenni ugyanis a nemzetközi elvárásokra, az országos szabályokra, egy-egy régióban, térségben jelentkező prioritásokra, illetve a megyei elképzelésekre. Így a helyi önkormányzatnak a helyi fejlesztések során számításba kell venni az országos területfejlesztési koncepció, a megyei területfejlesztési koncepció és program, valamint a térségi fejlesztési koncepciók és programok előírásait. Horizontálisan ugyanakkor nem tanácsos, ha az önkormányzat nem veszi figyelembe a környező települések fejlesztési, rendezési elképzeléseit. Képzelnék el az az esetet, amikor két szomszédos település egymás határába épít egy hulladéklerakót és egy élményparkot. Az utóbbi fejlesztés elkészültével számos negatív externáliával

kell majd számolnia. Mind a hierarchiában magasabb szinten álló tervek, mind pedig a szomszédos települések terveinek összefüggéseire a településfejlesztési koncepció készítése során külön pontokban szükséges kitérni, elkerülve az esetleges tartalmi és célok szerinti ütközéseket. Horizontális szinten meghatározó jelentőséggel bírnak mind a településfejlesztésben, mind a helyi gazdaságfejlesztésben a különböző államigazgatási szervek és a nem kormányzati szereplők. Ez utóbbi körbe sorolhatjuk a helyi lakosságot, a helyi gazdálkodó és civil szervezeteket, a különböző érdek-képviselői szerveket, a kamarákat, a helyben működő vallási közösségeket, egyesületet és kutatóintézeteket.⁸ A fejlesztési dokumentumok elfogadása során az önkormányzatnak ezekkel a szereplőkkel szükséges egyeztetni. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet ennek érvényesítésére vezette be a partnerségi egyeztetés intézményét. Már korábban is láthattunk olyan elemeket a szabályozásban, ahol a jogalkotó a nem kormányzati szereplők részvételét igyekezett előmozdítani, a hatályos szabályozásban ez már egzaktabb módon szerepel és elősegíti az önkormányzaton kívüli szereplők megnyilvánulását a döntéshozatalban. A partnerségi egyeztetés szabályait az önkormányzatnak még a tervezés előtt el kell fogadnia.

A helyi önkormányzatok településfejlesztéssel, helyi gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos feladatainak hátterét több jogszabály tartalmazza. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körébe sorolja a településfejlesztést, valamint a gazdaság-szervezéssel kapcsolatos feladatokat. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény bontja ki a helyi önkormányzatokra vonatkozó részletszabályokat. Az önkormányzat az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében számos döntést hoz, amely többek között a településfejlesztésre is vonatkozik. Ezek keretében a települési érdekeket hivatott érvényre juttatni, figyelembe véve a település fejlődésének alapvető lehetőségeit és irányait. A döntésekben tekintettel kell lenni a település természeti adottságaira, továbbá gazdasági, szociális-egészségügyi és pénzügyi szempontokra.⁹

A helyi önkormányzatok a településfejlesztésre vonatkozóan több dokumentumot fogadnak el. A helyi gazdaságfejlesztésre meghatározó jelentőséggel bír a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia. Mindkettőben megtalálhatók olyan helyzetfeltáró, elemző részek, melyek kifejezetten a helyi gazdaság jellemzőit, kitérés pontjait kutatják.

Jelentős eltéréseket tapasztalhatunk abban, hogy az egyes önkormányzatok mennyiben vállalják fel a helyi gazdaság fejlesztését. Ebben a leginkább meghatározó tényező az önkormányzat anyagi erőforrásainak a megléte és annak nagyságrendje. Nyilvánvaló, hogy az önkormányzat igyekszik a helyi igényeket a lehető legteljesebben kielégíteni, de a fejlesztéseknek végső soron a költségvetés képezi a korlátját. Milyen forrásokból fejleszthet az önkormányzat? A helyi szint bevételi lehetőségei sokcsatornás rendszert alkotnak. Az önkormányzatok saját bevételre tehetnek szert, gazdálkodnak bizonyos, a központi szinttől származó pénzügyi transzferekkel, de jelentős részt képviselnek a különböző támogatások is a fejlesztési célok megvalósításában.¹⁰ Általánosságban az mondható el, hogy az önkormányzatok leginkább uniós vagy hazai fejlesztési forrásokból tudják ellátni helyi gazdaságfejlesztő tevékenységüket, tehát kevés önkormányzati saját forrást tudnak a helyi gazdaságfejlesztésre előteremteni. A támogatások közül fejlesztési célúak lehetnek a területfejlesztési célelőirányzatok egyes részei, az Új Magyarország Fejlesztési Terv regionális programjai és egyes ágazati programjai, valamint a Széchenyi Terv és a Széchenyi 2020 egyes pályázatai. Probléma lehet azonban a gyakorlatban, hogy a pályázatok döntő része a gazdaságilag fejlettebb kistérségekre koncentrálódik, mellyel tovább nőnek a régióban lévő különbségek.¹¹

Helyi gazdaságfejlesztés a gyakorlatban

A helyi gazdaságfejlesztés irányát döntően a helyi önkormányzat fogja megmutatni a gyakorlatban. Ehhez meg kell határozni a fejlesztési célokat, a fejlesztéshez rendelkezésre álló eszközöket és forrásokat. A helyi gazdaságfejlesztési stratégia megalkotása és az egyes célok végrehajtása során mindig mérlegelni kell az önkormányzatnak, hogy a gazdaságfejlesztéssel nem kerülnek-e háttérbe vagy veszélybe olyan közérdekek, mint a helyi lakosság életkörülményei vagy jóléte.¹²

Az önkormányzatok a gyakorlatban kétféle stratégiát szoktak folytatni a helyi gazdaságfejlesztés megvalósítása során. Ez a kínálatoldali és keresletoldali stratégia. A kínálatoldali stratégiát általában a vállalkozások, gazdasági szervezetek településre, térségbe történő bevonása esetén használják a helyi gazdaságfejlesztők. A stratégia a tőke, a munka és a telephely költségeinek csökkentésére fókuszál, azaz célja egy kedvező üzleti környezet kialakítása, ahol a termelés költségei megfelelően alacsonyak a befektetők számára.¹³ Ebben az esetben a helyi kormányzat mintegy toborzótevékenységet folytat, hogy vállalkozások települjenek be a településre. Szorosan összefügg ezzel a helyi gazdaságfejlesztés másik elméleti köre: a telephely elméletek. Ezek a teóriák azt vizsgálják, hogy a vállala-

latok milyen motivációk alapján választanak egy-egy térségben telephelyet, milyen tényezők befolyásolják őket a választásban. Ilyenek lehetnek a pénzügyi, közigazgatási, környezeti elemek.¹⁴ A kínálatoldali stratégiának jellemző eszköze az adókedvezmény nyújtása, kedvezményes infrastruktúra és olcsó telek biztosítása. Ennek a módszernek a problémás pontja lehet azonban, amikor az összes térség, település hasonló módon gondolkodik és ugyanazokat az ösztönzőket, vonzó feltételeket garantálja a vállalkozók számára. Könnyen belátható, hogy egy idő után így ennek a stratégiának megáll az eredményessége, hiszen már nem tudnak új tényezőket kínálni a befektetőknek, ráadásul a versenyfeltételekre is tekintettel kell lenni.

A keresletoldali stratégiát folytató önkormányzatok ezzel szemben úgy próbálják támogatni a helyi vállalkozókat, hogy elősegítik azok közigazgatási területen kívüli sikerességét, azaz tőkét kovácsol a helyi erősségekből és erőforrásokból.¹⁵ Ebben az esetben az önkormányzat nem toboroz, hanem igyekszik a saját területének versenyképességét előmozdítani. Ennek a megközelítésnek az eszközei lehetnek, hogy az önkormányzat új lehetőségeket kínál a településén működő innovatív vállalkozásoknak, kedvező termelési feltételeket biztosít számukra, fejleszti az exportpiacot, inkubátorházakat hoz létre, munkaerőt képez, K+F szolgáltatásokat nyújt a gazdasági szervezetek számára.

Az önkormányzatok hazai gyakorlata azt mutatja, hogy leginkább a kínálatoldali stratégia vált elfogadottá, összességében tehát kevés olyan elemet látunk az önkormányzatok helyi gazdaságfejlesztő tevékenysége között, amely a keresletoldali megközelítést viseli magán. A hazánkban használt leggyakoribb gazdaságfejlesztő eszközök között a szolgáltatásfejlesztés, helyi közszolgáltatások vállalkozói igények szerinti kialakítása, infrastruktúrafejlesztés, egyszerűsített vállalkozói ügyintézés, adócsökkentés, adómentességek biztosítása, telephely-biztosítás, ipari parkok kialakítása, iparterületek kialakítása szerepel.¹⁶

Következtetések

A tanulmány a településfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés egyes összefüggéseit vizsgálta. Versenyképes helyi gazdaság a tudatos helyi gazdaságfejlesztés eszközeinek alkalmazása nélkül nem lehetséges. Eredményes helyi gazdaságfejlesztést azonban csak abban az esetben lehet véghezvinni, ha a hatályos jogszabályok ezt megfelelően támogatják. Nem nehéz belátni, hogy bármilyen fejlesztési elképzelést csak úgy lehet sikeresen megvalósítani, ha a megfelelő jogi eszközök rendelkezésre állnak. Általános az az eset, amikor egy-egy fejlesztési megvalósításhoz a településen valamilyen településrendezési szabálynak a módosítása válik szükségessé. Megállapíthatjuk tehát, hogy a településfejlesztés nem csak a helyi gazdaságfejlesztéssel van összefüggésben, hanem a településrendezéssel is. A jelenlegi hatályos szabályozásban több olyan jogintézmény van szabályozva, amely előmozdítja a helyi gazdaságfejlesztést. Ilyenek a partnerségi egyeztetés szabályai, a településrendezést elősegítő sajátos jogintézmények.¹⁷ A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet ezeket a kérdéseket rendszerezi és az eddig felmerülő szabályozási hiányosságokat tölti fel tartalommal. ■

1 A tanulmány részben az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) K 101147 számú Városi kormányzás közepes városokban és várostérségekben című támogatott pályázata (2012–2015) keretében készült.

2 Szigeti Ernő (szerk.): Terület- és településfejlesztési ismeretek. Budapest, Magyar Közigazgatási Intézet, 2006.

3 Mezei Cecília: Önkormányzati gazdaságfejlesztési gyakorlat a hazai településeken. In: Pálné Kovács Ilona (szerk.): Versenyképesség és igazgatás: (Tanulmányok a regionális versenyképesség igazgatási feladatairól). Pécs, MTA Regionális Kutatások Központja, 2004. 181. o.

4 Horváth M. Tamás – Józsa Zoltán – Hoffman István: Újraszabva. A városi kormányzás szövete a kontinensen. In: Horváth M. Tamás (szerk.): Jelenségek a városi kormányzás köréből. Budapest Pécs, Dialóg Campus, 2013. 11. o.

5 Mezei Cecília: A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi meghatározása. Tér és Társadalom, 2006. (XX. évf.) 4. szám 91. o.

6 Mezei Cecília: A helyi gazdaságfejlesztés elméleti hátteréről. In: Horváth M. Tamás (szerk.): Piacok a főtéren: Helyi kormányzás és szolgáltatásszervezés. Budapest, KSZK ROP, 2007. 122. o.

7 Bajmóczy Zoltán: Bevezetés a helyi gazdaságfejlesztésbe. Szeged, JATEPress, 2011. 21. o.

8 Az egyetemek ilyen irányú újabb szerepéről ld. Bartha Ildikó: Az egyetemek mint a helyi és regionális fejlesztés közpolitikai szereplői. In: Horváth M. Tamás (szerk.): Külön utak. Közfeladatok megoldásai. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2014. 147–160. o.

9 Az Étv. az önkormányzati településfejlesztési döntés fogalmát használja a helyi önkormányzatok településfejlesztésre vonatkozó döntéseire. (Étv. 2. § 17. pont)

10 Erről részletesen lásd Horváth M. Tamás – Péteri Gábor – Vécsei Pál: Iskolapélda a pénzügyi decentralizációról. A magyarországi helyi forrásszabályozási rendszer (1990–2012) esete. In: Horváth M. Tamás (szerk.): Külön utak. Közfeladatok megoldásai. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2014. 331–353. o.

11 Mező Ferenc: Gazdaságfejlesztés az Észak-alföldi Régióban. Periodica Oeconomica, 2011. (IV. évf.) szeptember 112. o.

12 Bajmóczy i. m. 13. o.

13 Mezei, 2007 i. m. 150. o.

14 Ehleiter József: Urbanisztika és regionalitás. Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2007. 87. o.

15 Mezei, 2007 i. m. 151. o.

16 Mezei, 2007 i. m. 153–154. o.

17 Ide tartoznak az építésjogi követelmények, a különböző tilalmak, a telekalakítás, az elővásárlási jog, a kisajátítás, a helyi közút céljára történő lejegyzés, az útépitési és közművesítési hozzájárulás, a településrendezési kötelezések, a kártalanítási szabályok, a településrendezési szerződés, az összevont telepítési eljárás, a településképi véleményezési eljárás, a településképi bejelentési eljárás, a közterület-alakítás.

A **ptk2013.hu**-n összegyűjtöttük Önnek mindazon információkat, amelyek segíthetnek a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) megismerésében és megértésében.